

De Richteren-quiz

Bijbelstudie YEDI 26 september 2017

Inleiding

Lang heb ik nagedacht over een goede vorm om het Bijbelboek Richteren, of Rechters zo u wilt, te behandelen: het stikt van de grappige details en de verhalen zelf zijn... laten we zeggen: bijzonder. Het is teveel om in één avond te behandelen, en om er nou avond na avond mee bezig te zijn, gaat ook wat ver, derhalve wordt deze avond weer een quizavond! Tussendoor zal ik de geschiedenis van het boek langslopen en een aantal bijzonderheden aanstippen en zullen we stukjes lezen uit het tekstboekje. De gebruikte vertaling is de NBV: dit is belangrijk, omdat sommige antwoorden in andere vertalingen anders gespeld of zelfs anders genoemd worden; deze antwoorden zijn uiteraard ook correct. Gebruik het antwoordformulier om je antwoorden op te schrijven, en probeer zo netjes mogelijk te schrijven want onleesbaar = fout.

Elke vraag is 1 punt waard; de bonusvragen zijn anders van karakter: deze stel je aan de hele groep en degene die als eerste antwoordt, krijgt aan het eind van de quiz de mogelijkheid 1 vraag (die hij of zij niet heeft kunnen beantwoorden) weg te strepen. Die vraag telt vervolgens bij niemand meer mee, maar wordt uiteraard wel nagekeken.

Let's go!

De eerste rechters

Otniël (3:7-11)

De eerste vermelde rechter is ene Otniël, een zoon van Kalebs jongere broer Kenaz. Hij verslaat de dan overheersende koning Kusan-Risataïm van Aram-Naharaïm, en toen was er veertig jaar rust in de tent, dat is in het land.

Ehud (3:12-30)

Vervolgens krijgen we Ehud: deze was nodig omdat koning Eglon van Moab op Gods instigatie de boel had overgenomen. Ehud weet zich met een smoes bij Eglon aangediend te krijgen, waar hij een boodschap van God overbrengt: hij steekt de vadsig dikke koning in zijn buik met een kort tweesnijdend zwaard en de vetkwabben van de koning sluiten zich over de kling van het zwaard.

1. **Hoe kreeg Ehud het voor elkaar om gewapend voor Eglon te verschijnen? (LET OP: noem twee redenen).**

Ehud was linkshandig (1) en droeg zijn zwaard derhalve aan zijn rechterheup, in plaats van de gebruikelijke linker (2). (2 punten)

Ehud vlucht nadat hij het bovenvertrek van de koning vergrendeld heeft van binnenuit; de dienaren van de koning merken dat de boel vergrendeld is, maar schenken er in eerste instantie weinig aandacht aan; pas als het allemaal wel erg lang duurt, openen ze de deur en vinden ze de dode koning. Ehud roept intussen de Israëlieten bijeen en samen verslaan ze alle Moabieten, wat weer 80 jaar rust opleverde.

2. **Wat dachten de bedienden dat koning Eglon aan het doen was, dat de deuren van het bovenvertrek dicht zaten?**

Ze dachten dat hij zich afgezonderd had, dat is: dat hij zijn behoefte aan het doen was.

Samgar (3:31)

Na Ehud (dat is, in die 80 jaar rust) kwam Samgar, de zoon van Anat, die 600 Filistijnen doodde en zo voor nog meer rust zorgde.

3. **Met welk voorwerp doodde Samgar die Filistijnen?**

Met een ossenprik.

De Richteres Debora (4:1-5:31)

^{4:1}Na de dood van Ehud deden de Israëlieten weer wat slecht is in de ogen van de HEER. ²Daarom leverde de HEER hen uit aan koning Jabin van Kanaän, die regeerde in Hasor. Diens legeraanvoerder heette Sisera; hij had zijn legerkamp in Charoset-Haggojim.

Enter de Richteres Debora: van onder haar eigen palm trekt zij met Barak bar-Abinoam ten strijde en overwint.

Lz. Richteren 5

De dood van Sisera is echter niet te danken aan Debora of Barak, maar aan een vrouw: deze vrouw is getrouwd met een Keniet die zich had afgescheiden van zijn familie, nakomelingen van Mozes' schoonvader Chobab. Althans, volgens Richteren 4:11: eerder wordt Mozes' schoonvader Reüel ('godsvriend') en Jetro (wat 'sire' betekent, dus dat is waarschijnlijk eerder een titel) genoemd; in Numeri 10:29-32 wordt Chobab opgevoerd als een zoon van Reüel en dus als Mozes' zwager. Dus òf er is in de loop der tijd een vaudtje ingeslopen in notering van wie wie is, òf deze familie is echt ingewikkeld, òf Reüel heet eigenlijk Chobab ('zeer geliefde'?) en ook Reüel is net als Jetro een bijnaam...

4. **Hoe heet deze man?**

Cheber of Heber

5. **En hoe heet zijn tentpin zwaaiende vrouw?**

Jaël

BONUS Een van de Deuterocanonieke boeken vertelt een soortgelijk verhaal, waar overigens geschiedkundig-inhoudelijk geen... eh, fluit van klopt: daar slaat een vrouw het hoofd af van Holofernes, opperbevelhebber van het leger van Nebukadnezar, als hij stomdronken op zijn bed ligt. Hoe heet dit boek, en deze vrouw?

Judit

Goede beantwoorder: _____

Gideon (6:1-2-8:32)

Lz. Richteren 6:1-2-12

Grappig, het contrast: het volk doet stoute dingen, God straft, het volk bekeert zich, en er komt een profeet (wie dat ook wezen mag) die zegt dat God vertoornd is, zo de suggestie wekkend dat het volk het kan uitzoeken danwel het bekijken; toch stuurt God zijn engel naar Gideon, die Baäl en Astarte (en met hen, het volk) tart, vervolgens van zijn vader een nieuwe naam krijgt en dan nog zo onzeker is dat hij twee tests vraagt aan God om te zien of hij het nou echt goed begrepen heeft.

6. **Wat is de nieuwe naam van Gideon?**

Jerubbaäl ('laat Baäl maar strijden')

7. **Eerst de dorsvloer droog en de wol nat, of eerst de wol droog en de dorsvloer nat? Welke van de twee gebeurde het eerst?**

De dorsvloer droog en de wol nat

Gideon kwam, zag en overwon, maar deed toen iets stoms, wat de ondergang van zijn familie inluidde: hij vroeg aan de Israëlieten ringen uit de buit, die hij samen met de konings- en kamelenversierselen om liet smelten tot iets dat vervolgens in Ofra als afgod werd aanbeden.

8. **Wat was dit voorwerp?**

Een priestergewaad; het antwoord 'efod' is ook correct

De eerste Richterloze periode (8:33-9:57)

Na Gideons dood gaan zijn 70 zonen samen regeren, een soort van septuagintumviraat. Eén van de zonen, Abimelech, vindt het maar niks en wil zelf en vooral alleen koning zijn: hij haalt het volk over dat dat beter is en vermoordt zijn *siblings*. Alleen Jotam, de jongste, ontkomt, ontpopt zich als een soort van Jean de la Fontaine *avant la lettre* en vertelt een fabel.

Lz. Richteren 9:7-21

Jotams voorspelling komt uit: Abimelech verbrandt complete bevolkingen in torens, maar bij de tweede poging gaat het mis en wordt hij zelf dodelijk gewond omdat zijn schedel verbrijzeld wordt; zijn wapendrager geeft hem vervolgens de genadedoodssteek.

9. **Wie verwondde Abimelech dodelijk, en hoe deed die persoon dat?**

Een (verder onbekende) vrouw, met een maalsteen!

Twee wat minder spectaculaire Richteren

Tola (10:1-2)

Als Abimelech de pijp uit is, is Tola, de zoon van Pua, de zoon van Dodo drieëntwintig jaar Richter.

---

1 Denk ook aan Numeri 11:4-5

Jair

Na Tola krijgen we tweeëntwintig jaar Jair, die dertig zonen had.

BONUS Welke twee zaken kenmerkten die zonen?

Ze hadden allen een ezelshengst als rijdier ('ezel' mag goed gerekend worden) en waren elk hoofd van een nederzetting (de Dorpen van Jair).

Goede beantwoorder: _____

Jefta (10:6-12:7)

Nadat Jefta, de zoon van de Manassaan Gilead, was weggejaagd door zijn broers, werd hij toch gevraagd het volk te leiden in de strijd tegen de Filistijnen en de Ammonieten; het volk Israël was namelijk weer Baäls en Astartes gaan vereren en God werd erg boos, zo boos dat Hij weigert het volk te helpen, maar later draait Hij bij.

Lz. Richteren 10:9c-16

10. Waarom joegen zijn broers Jefta weg?

Hij was de zoon van Gilead en een dame van onbetamelijk lichte zeden (een hoer, een prostituée)

11. Welke smoes geeft de Ammonitische koning voor het invallen in Israëls gebied, een smoes die volledig onwaar was zoals Jefta hem erna duidelijk maakt? (Bonuspunten voor de precieze omschrijving)

Volgens hem had Israël Ammonitisch gebied bezet (het hele gebied vanaf de Arnon tot aan de Jabbok en de Jordaan)

Jefta belooft bij overwinning en een behouden thuiskomst het eerste dat hem tegemoet komt bij die thuiskomst als brandoffer; omdat hij vergeet erbij te vermelden dat het alleen maar om dieren gaat, blijkt het eerste dat hem tegemoet komt zijn dochter, zijn enig kind te zijn... Ze rouwt twee maanden om haar maagdelijkheid die nooit zal worden verbroken door een man, en sindsdien is het de gewoonte dat jonge meisjes elk jaar rouwen om Jefta's dochter.

12. Hoe lang doen ze dat?

Vier dagen

Burgeroorlog

Wat in Jozua 22 alleen maar dreigde, wordt nu werkelijkheid: er breekt een burgeroorlog uit tussen de nakomelingen van Jozef, omdat Efraïm niet mee vecht tegen de Ammonieten. Jefta verwijt ze dat ze op zijn oproep gewoon niet zijn komen opdagen, en snapt niet zoveel van hun reactie... De Efraïmieten stellen vervolgens dat Gilead van Manasse is, dus eigenlijk van Efraïm: dat pikken de Gileadieten niet en ze verslaan Efraïm. Om de Efraïmieten de terugtocht af te snijden controleren ze de doorwaadbare plaatsen in de Jordaan en testen iedereen die erlangs wil: slagen ze niet voor de test, dan worden ze ter plekke een koppie kleiner gemaakt.

13. **Uit welk woord bestond die test ook maar weer? Let op: spelling is belangrijk!**
Sjibbolet of shibbolet is goed, sibbolet is fout; voor varianten met 1 b en/of twee l's geldt hetzelfde.

Drie wat minder spectaculaire Richteren

Ibsan (12:8-10)

Na Jefta kregen we zeven jaar Ibsan uit Bet-Lechem.

Elon (12:11-12)

Na hem was de Zebuloniet Elon tien jaar aan de beurt.

Abdon (12:13-15)

Tenslotte kregen we Abdon, de zoon van Hillel acht jaar lang.

Simson (13:1-16:31)

Maar Israël ging weer de vaudt in en de Filistijnen waren over hen zo'n veertig jaar lang. Toen kreeg de vrouw van de Daniel Manoach van een godsmann te horen dat ze zwanger zou worden van een Nazireër die zou beginnen met het verwijderen van de Filistijnen. Haar man was er niet bij, dus die vroeg aan God of de godsmann nog eens terug kon komen om de opvoeding uit te leggen. Zo geschiedde.

Lz. Richteren 13:15-24

14. **Waar werd Simson voor het eerst door de geest van God tot daden aangezet?**
Tussen Sora en Estaol (waar de Danielen hun tenten hadden opgeslagen)

Afijn, als een opstandige en verliefde puber wil Simson trouwen met een Filistijns meisje in Timna; op de bruiloft blijkt Simson een fan van raadsels en als een soort sphynx geeft hij ons vraag 15:

15. **'Het is sterk en het verslindt altijd, nu biedt het een maal van zoetheid.'**
Wat zou er zoeter zijn dan honing en sterker dan de leeuwenkoning?

BONUS Waarmee hebben de stadsgenoten van Simsons bruid volgens Simson geploegd?

Zijn vaars

Goede beantwoorder: _____

Simson gaat ervandoor, zijn schoonvader geeft zijn bruid aan een ander, Simson neemt wraak door vossen met fakkels aan de staart de tarwevelden, wijn- en olijfgaarden in te sturen, de Filistijnen verbranden zijn schoonfamilie en vallen Juda binnen. Juda wil Simson uitleveren, want die zijn niet zo blij met de inval: dat gebeurt ook, maar Simson laat zijn extreme kracht zien bij het uitleveren en mept er 1000 Filistijnen naar *kingdom come*.

16. **‘Met een wat ook weer heb ik hun botten gekraakt. Met een wat ook weer heb ik er duizend geraakt!’**
Een ezelskaak

Uiteindelijk weet de hoer Delila hem over te halen te vertellen hoe hij zijn kracht verliest en de Filistijnen nemen hem gevangen.

17. **Wie bezong Delilah ook alweer in 1968?**
Tom Jones

18. **In de tempel van welke god neemt Simson uiteindelijk alsnog wraak, zelfs al kost hem dat zijn leven, door de tempelzuilen waartussen hij geketend was om te trekken en het hele gevaarte in te laten storten?**
Dagon

Micha (17:1-18:30)

Micha jat elfhonderd shekel zilver van zijn moeder; omdat zij de dief vervloekte, wijdt zij het zilver aan de HEER als Micha bekent de dief te zijn.

19. **Hoeveel shekel wordt gebruikt om een godenbeeld te beslaan voor in het persoonlijk heiligdommetje dat Micha gemaakt heeft?**
200

De stam Dan jat echter weer alle godenbeeldjes en de door Micha ingehuurde priester om hun strooptocht naar land te zegenen, en zo staat Micha met lege handen.

De stam Benjamin (19:1-21:25)

Een Leviet uit het bergland van Efraïm ruziede met zijn bijvrouw; die keert terug naar het huis van haar vader in Betlehem, maar de Leviet gaat erachteraan en haalt haar over weer naar huis te gaan. Op de terugreis (regelmatig uitgesteld omdat papaliev steeds maar riep “Blijf nog even!”) komen ze in Gibeon in Benjaminietenland, waar de man onderdak vindt bij een andere vreemdeling uit Efraïm. De Benjaminieten van de stad doen een Sodom en Gomorra'tje, maar nemen genoeg met de bijvrouw, die onder het verkrachtingsgeweld sterft...

20. **In hoeveel stukken snijdt de Leviet haar vervolgens?**
12 (voor elke stam minus Benjamin 1)

Men neemt wraak op de Benjaminieten, met zegen van God en in drie veldslagen (de eerste twee zijn wat minder succesvol), en vervolgens laat men de 600 overgebleven Benjaminieten vrouwen stelen om hen niet volledig uit te roeien: het is per slot toch deel van Gods volk...

En met het laatste vers van Richteren, “In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was.”, komt er een eind aan dit toch ietwat vreemde boek en daarmee aan deze quiz!